

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2017 M. KOVO 1 D. NUTARIMO NR. 149 „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO**
(toliau – Projektas) (TAP-22-1107(2); TAIS Nr.: 21-33143(3))

2022-10-11 Nr. NV-2913

Vilnius

Projekto rengėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projekto tikslas: papildyti Socialinių stipendijų skyrimo ir administravimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), įteisinant galimybę tam tikrais atvejais peržiūrėti ir pakeisti sprendimą dėl socialinės stipendijos neskyrimo.

Situacija. Pagal Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) 82¹ straipsnio 2 dalį, socialinė stipendija skiriama, kai prašymų skirti socialinę stipendiją priėmimo metu studentas atitinka bent vieną iš nustatytų kriterijų (turi teisę gauti socialinę pašalpą; 45 proc. ar mažesnį darbingumo lygį arba sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį; yra ne vyresnis kaip 25 metų ir jam iki pilnametystės buvo nustatyta globa (rūpyba) arba jo abu tėvai (turėtas vienintelis iš tėvų) yra mirę). Socialinės stipendijos dydis – 6,5 bazinės socialinės išmokos dydžio per mėnesį (šiuo metu - 299 eurai). Ji skiriama studijų semestrai.

Sprendimus dėl socialinių stipendijų skyrimo priima Valstybinis studijų fondas (toliau – Fondas). Šiuo metu nėra įteisinta galimybė pakeisti (peržiūrėti) jau priimtą sprendimą dėl socialinės stipendijos neskyrimo. Praktikoje susiduriama su situacija, kai sprendimo skirti socialinę stipendiją priėmimo metu sprendimas dėl socialinės pašalpos skyrimo dar nėra priimtas ir Fondas neturi teisės paskirti studentui socialinės stipendijos, nors socialinės pašalpos gali būti skiriamos ir už praėjusį laikotarpį. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2021 m. kovo 30 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eI3-1854-535/2021 konstatavo, kad, sprendžiant klausimą dėl socialinės stipendijos skyrimo, reikalinga orientuotis į laikotarpį, už kurį paskiriama socialinė pašalpa, o ne į sprendimo dėl socialinės pašalpos paskyrimo priėmimo datą, nes vėlesnis socialinės pašalpos išmokėjimas nepaneigia asmens, kaip socialinės pašalpos gavėjo, statuso. Taip pat praktikoje pasitaiko atvejų, kai asmuo atitinka vieną iš MSI nustatytų kriterijų, tačiau, pildydamas prašymą skirti socialinę stipendiją, per klaidą pasirenka kriterijų, kurio neatitinka; taip pat jei sprendimas dėl atitinkamo darbingumo lygio nustatymo priimamas pasibaigus prašymų skirti socialinę stipendiją priėmimo laikotarpiui, tačiau darbingumo lygis išgalioja prašymų skirti socialinę stipendiją priėmimo laikotarpiu.

Nuo tada, kai buvo priimtas Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimas, Fondas yra gavęs 48 studentų prašymus skirti socialinę stipendiją dėl vėliau paskirtos socialinės pašalpos (2021 m. pavasario semestrą gauti 4 prašymai, 2021 m. rudens semestre – 18 prašymų, 2022 m. pavasario semestre – 26 prašymai).

2022 m. pavasario semestrą socialinės stipendijos paskirtos 2277 studentams, iš jų pagal socialinės pašalpos gavėjo kriterijų socialines stipendijas gavo 1380 asmenų, pagal darbingumo lygio kriterijų – 389, o pagal globos kriterijų – 508. Iš viso per 2022 m. 8 mėnesius išmokėta socialinių stipendijų už 4,6 mln. eurų (2021 m. išmokėta socialinių stipendijų už beveik 6,5 mln. eurų).

Projekto esmė, nauda. Siūloma Socialinių stipendijų skyrimo ir administravimo tvarkos apraše numatyti galimybę Fondui pripažinti netekusiu galios savo ankstesnį sprendimą neskirti socialinės stipendijos ir priimti naują sprendimą – skirti socialinę stipendiją:

- Numatant atvejus, kai studentas, kuriam neskirta socialinė stipendija dėl to, kad jis neatitiko MSI nustatytų kriterijų, turi teisę kreiptis į Fondą dėl šio sprendimo pakeitimo;
- Nustatant prašymo dėl sprendimo pakeitimo pateikimo terminus ir tvarką;
- Sprendimo pakeitimo ir socialinės stipendijos skyrimo sąlygas, terminus ir išmokėjimo tvarką.

Pritarus siūlomiems pakeitimams, būtų sudarytos palankesnės ir aiškesnės sąlygos socialinių stipendijų gavėjams pasinaudoti teise gauti socialinę stipendiją.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Derinimas: Nutarimo projektas derintas su Aplinkos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Energetikos ministerija, Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Kultūros ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinių studijų fondu, Lietuvos studentų sąjunga, Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija. Projektas patikslintas pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Lietuvos studentų sąjungos pastabas, su Valstybinių studijų fondu Nutarimo projektas suderintas darbo tvarka. Dėl Teisingumo ministerijos pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, pateikta derinimo pažyma. Kitos institucijos pastabų ir pasiūlymų neturėjo arba jų nepateikė. Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. birželio 22 d. išvadoje Nr. NV-1814 ir Socialinės politikos grupės pažymoje Nr. NV-1823 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Dalykinio vertinimo išvada. Pastabų ir pasiūlymų Projekto turiniui neturime. Vis dėlto, atkreipiame dėmesį, kad įgyvendinant nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigaliosiantį Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 19, 52, 53, 58, 77, 82¹ straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIV-1260, ministerija iki 2022 m. spalio 31 d. yra numačiusi parengti ir pateikti Vyriausybei to paties Socialinių stipendijų skyrimo ir administravimo tvarkos aprašo pakeitimus, kurie reikalingi minėtam įstatymui įgyvendinti, todėl manome, kad būtų tikslinga šiuos ir rengiamus pakeitimus apjungti ir teikti juos vienu Vyriausybės nutarimo projektu. Siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Socialinės politikos grupės vadovė

Eglė Neciunskienė